

Türkçe – İngilizce Konsonantlar: (Karşılaştırma)

Nihat Mehmet Aşur*

تاريخ القبول: 2010/3/31

تاريخ التقديم: 2009/11/23

ÖN SÖZ

Her dilde seslerin nitelikleri dilden dile değişik ve çeşitleri çok farkeder, çeşitleriyle birlikte bunlara bir dilin sesleri denir. Sesler hece, kelime ve söz içinde yanyana gelip birleşirken değişirler Konuşma aygıtının işleme şartlarına uyarlar.

Seslerin, ses biliminde önemli bir rolü olduğundan dolayı bu araştırmada Türkçe ve İngilizce sessizlere değinmek amacıyla ve her iki dilde değişiklikleri uğrayarak inceledim. Türkçede konsonantları ele alarak İngilizcede karşılığını vererek belirttim. Her iki dilde konsonantları belirlerken, bu çalışmada çıkışlarındaki özelliklere göre dörde ayrılır.

I. Boğumlanma noktalarına göre ünsüzler.

II. Boğumlanma tarzlarına göre ünsüzler.

III. Ton alıp almamalarına göre ünsüzler.

IV. Seslerin bolluğu ve azlığına göre ünsüzler.

Yukarıdaki dört noktayı açık olarak tek tek belirttim.

Birinci nokta: dörde ayrılır (dudak, diş, damak ve gırtlaktır).

---

* Türkçe Bölümü/ Edebiyat Fakültesi/ Musul Üniversitesi.

İkinci nokta ise: altıya ayrılır onlar da (patlayıcı, sızıcı, yarım sesliler, avrut ünsüzleri, genizsi ünsüzler yada nasal, sızıcıyla patlayıcı ses(Affricate).

Üçüncü nokta ise: İkiye ayrılır onlar da (titreşimli ve titreşimsiz) ünsüzler.

Dördüncü nokta ise: Ünsüzlerde sesli ve sessizleri belirttik. Onlar da üçe ayrılır;(akıcı yada yumuşak ünsüzler, nasal ve yarı vokal).

Son olarak yukarıdaki belirlediklerimizi özet bir şekilde sonuçta açıkladık.

Giriş

Her dilde ünlü ve ünsüz vardır. En küçük gramer birliklerinden cümleye kadar bütün şekillerin yapısında ses denilen basit dil unsurları bulunur. Sesler yan yana gelerek dil şekillerini meydana getirirler, yani dil birlikleri seslerden oluşur.⁽¹⁾

Sesler ciğerlerden gelen havanın ses yolunun her hangi bir noktasında boğumlanmasıyla meydana gelen ve kulakla algılanabilen titreşimlerdir. Bu titreşimler ses yolunun belirli noktalarında değişik işlemlere uğrayarak ses haline dönüşürler seslerin çıkarılmasını ve konuşma işlemini gerçekleştirmesini sağlayan organlara ses organları denir.⁽²⁾ Bunlar;ciğerler, diyafram, gırtlak, gırtlak kapağı, ses telleri, küçük dil, boğaz, ağız kanalı, geniz, dil, dişler, dudaklar ve damaktan ibarettir. Ses yolunun içinde farklı noktalarda hareket edebilen,

---

(1) Ergin, Muharrem, Türkdilbilgisi, İstanbul, 1958, s.25.

(2) Özkan, Mustafa, Esin, Osman, Tören, Hatice, Yüksek Öğretimde Türk dili, İstanbul, 2001, s.271.

birbirine yaklaşıp uzaklaşabilen çeşitli organlar var, bu organlar sayesinde açılıp kapanarak, daralıp genişleyerek değişik biçimlere girebilir.

Genel olarak sesleri boğumlanma tarzlarına göre ikiye ayrılabiliriz: Ünlü ve Ünsüzler. Her dilin ses dağarcığında ünlü ve ünsüzler vardır.⁽¹⁾ Ama dillerin hece yapılarına göre bazı dillerde daha az ünlü var, bazısında daha çok ünlü bulunmasını biliriz. İngilizcede Türkçe gibi seslileri bol, sesdeşleri de çeşitli bir dildir.

ÜNSÜZLER (KONSONANTLAR):

Ses yolunun bir noktada kapanması veya daralması, yahut diğer ses organlarında bir engelleme sonunda çıkarılan seslere konsonant ya da ünsüz denir.⁽²⁾ Başka bir deyişle ünsüzler vokallar dışında kalan diğer seslerdir.⁽³⁾

Türkiye Türkçesinde konsonantların sayısı(21) tanedir onlar; /b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z/. Ama İngilizcede konsonant-ların sayısı ise (24) tanedir onlar da şunlardır; /p, b, t, d, k, g, f, v, θ, ð, s, z, ʃ, ʒ, h, tʃ, dʒ, m, n, ŋ, l, w, r, j/.

İki dilin ünsüzlerini belirttikten sonra ve iki dilde ünsüzleri yakından tanımak için başlıca dört noktaya uğramamız gerekir.

I. Boğumlanma noktalarına göre ünsüzler.

II. Boğumlanma tarzlarına göre ünsüzler.

III. Ton alıp almamalarına göre ünsüzler.

IV. Seslerin bolluğu ve azlığına göre ünsüzler.

(1) Banguoğlu, Tahsin, Türkçenin Grameri, Ankara, 1990, s.33.

(2) Gabain, A. Von, Eski Türkçenin Grameri, Ankara 1988, s.33.

(3) Özkan, Mustafa, a. g. e, s.276.

I. Boğumlanma noktalarına yada çıkış yerlerine göre ünsüzler:

Boğumlanma noktası: seslerin oluşması sırasında ses organlarının birbirine yaklaşması veya temas etmesi sonucunda ses yolunun daraldığı yada kapandığı noktadır.⁽¹⁾ Bu noktalar bir boğumlanma bölgesi meydana getirirler bunlar da; Dudak, Diş, Damak ve Gırtlak bölgeleridir. Ayrıca dilin önemli bir rolü olduğunuda biliriz, genel olarak her dilde sesin teşekkül anındaki boğumlanma tarzı ve boğumlanma bölgesi farklıdır, bunları da bu araştırmada teker teker belirteceğiz.

1) **Dudak Ünsüzleri(Bilabial)**: Bu seslerin alt dudağın üst dişlere dokunmasıyla boğumlanan ünsüzlerdir.⁽²⁾ Bunların sayısı beş tanedir; /b, p, m, v, f/sesleridir, bunlardan/p, b, m/çift dudak, diğeri /v, f/diş dudak ünsüzleridir.

Çift dudak (bilabial)				Diş dudak (labio-dental)			
ses	Ön ses	İç ses	Son ses	ses	Ön ses	İç ses	Son ses
b	bal	abla		v	var	avuç	av
p	parmak	ipek	ip	f	felç	öfke	
m	mal	çamur	yem				

(1) A. g. e, s.272.

(2) Zulfıkar, Hamze, Yabancılar için Türkçe dersleri, Ankara 1968, s.20.

Türkçe kelimelerin sonunda yumuşak/b/ ünsüzü bulunmaz.⁽¹⁾

Yerini /p/ sert ünsüz alır.

Örnek: sebep---sebep , kitab-----kitap

İngilizcede ise dudak ünsüzleri (6) tanedir/p, b, m, w, v, f/ onlardan /b, p, m, w/ çift dudak ünsüzüdürler, diğeri/v, f/ dış dudak ünsüzüdürler

Aşağıdaki tablo bunu açıkça gösterir.

Çift dudak				Dış dudak			
ses	Ön ses	İç ses	Son ses	ses	Ön ses	İç ses	Son ses
b	both	library	lab	v	van	ever	leave
p	pond	spend	ship	f	far	offer	leaf
m	month	smell	Some				
w	win	twice					

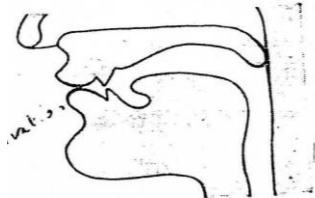

Fig. 16. p and b.

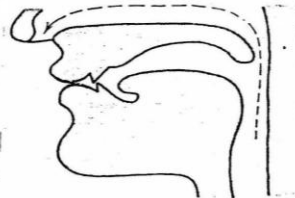

Fig. 20. m.

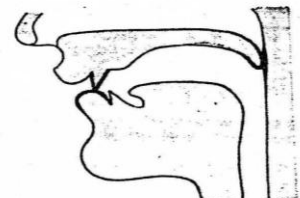

Fig. 12. f and v.

İngilizce kelimelerin sonunda /w/ sesi hiç bulunmaz.⁽²⁾ Ama bazı kelimelerin sonunda duyulduğu /w/ sesi, o İngilizcede bulunduğu (Diphthongs au, əu) denilen seslerdir.

Örnek:

(Cow) kelimesi İngilizcede(cow) yazılır/ kau/ okunur.

(Know) kelimesid (know) yazılır/ knəu/ okunur.

(1) İmla kılavuzu, Dil ve Tarih yüksek kurumu, Ankara 1988, s.8.

(2) Better English Pronunciation, J. D. O'Connor, 1988, s.10.

Türkçe – İngilizce Konsonantlar: (Karşılaştırma)

Nihat Mehmet Aşur

Ayrıca İngilizcede /b, p, m/ sesleri alt dudakın üst dudağa dokunma- sıyla telaffuz edilir. Ama /w/ sesinin telaffuzu sırasında alt ve üst dudak yuvarlak bir biçim alır.

2/ Diş ünsüzleri (Dental): Bu ünsüzler dil ucunun üst diş etlerine dokunmasıyla boğumlanan ünsüzlerdir.⁽¹⁾ Türkçede bunların sayısı (11) tanedir. Bunlar da ikiye ayrılır:

- Asıl diş ünsüzleri:** Dil ucunun doğrudan doğruya dişlere teması ve yaklaşmasıyla meydana gelir.⁽²⁾ Bunlar /d, t, s, z, n, l, r/ ünsüzleridir.
- Diş eti ünsüzleri:** Dil tacıyla diş etleri arasından çıkan boğumlanı-lan ünsüzlerdir.⁽³⁾ Onların sayısı (4) tanedir/c, ç, j, ş/ünsüzleridir.

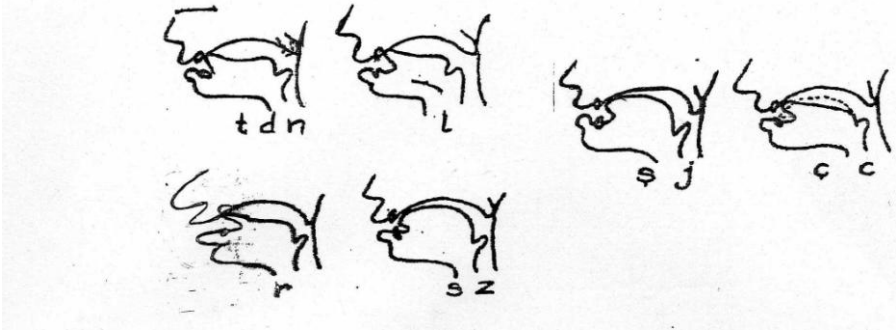
Aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

Asıl diş ünsüzleri				Diş eti ünsüzleri			
ses	Ön ses	İç ses	Son ses	ses	Ön ses	İç ses	Son ses
d	dağ	ada	ad	c	cayma	sıcak	sac
s	sevgi	ısı	ses	j	jilet	müjde	marj
r	raf	kırk	demir	ç	çakma	açmak	aç
n	ne	ana	on	ş	şu	beşik	baş
t	Türk	ata	üst				
z	zil	uzun	az				
l	leylek	elek	güzel				

(1) أ.د. جوبان خضر حيدر، هدايت كمال، مبادئ اللغة التركية، مطبعة جامعة بغداد، 1986،

(2) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.277.

(3) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.45.

Ama İngilizcede dış ünsüzlerin sayısı (7) tanedir.⁽¹⁾ Onlar da /θ, ð, ʒ, dʒ, tʃ, ʃ, r/ dirler. Bunu da ikiye ayırabiliriz, asıl dış ünsüzleri onların sayısı iki tanedir /θ, ð/, dış eti ünsüzleri onlar da (5) tanedir /ʃ, ʒ, tʃ, dʒ, r/sesleridir.

Aşağıdaki şema bunu gösterir.

Asıl dış ünsüzler				Dış eti ünsüzleri			
ses	Ön ses	İç ses	Son ses	ses	Ön ses	İç ses	Son ses
θ	three	paths	breath	ʃ	she	bishop	push
ð	this	mother	breathe	ʒ	genre	measure	rouge
				tʃ	cheap	nature	much
				dʒ	Jack	cages	age
				r	rat	brother	

(1) An Introduction English pronunciation by A. C. Gimson 1988.

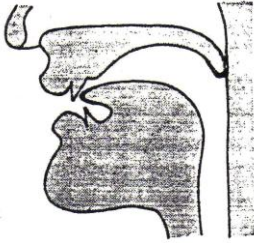

Fig. 13. ʰ and ʰ.

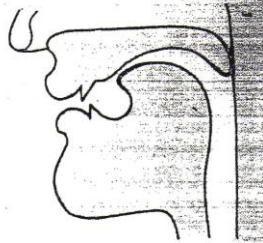

Fig. 15. ʃ and ʒ.

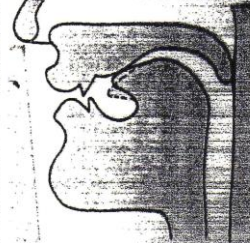

Fig. 19. tʃ and dʒ.

İngilizce kelimelerin sonunda /r/ sesi bulunsada hiç telaffuz olunmaz. Örnek: Car, star gibi kelimeler.

3/ Damak ünsüzleri(palatal): Dil sırtının sert damağa veya yumuşak damağa dokunmasıyla çıkarılan ünsüzlerdir⁽¹⁾. Türkçede bunların sayısı dört tanedir. /k, g, ğ, ve y/ sesleridir. Bunlardan da üçü yani /k, g, ğ/ ön damak ve art damak olmak üzere ikişer boğumlanma noktası vardır.

a/ k, g, ğ/ ön damakta: Bu seslerin çıkış yerleri dil sırtının ön tarafıyla ön damak arasında bir boğumlanma noktasından çıkarlar.⁽²⁾

Ön damakta telaffuz olunan			
ses	Ön ses	İç ses	Son ses
k	kacak	iki	ürkek
g	güzel	bilgi	
ğ		eğri	çig

(1) Banguoğlu, Tahsin. a. g. e. s.45.

(2) A. g. e. s.45.

b/ k, ğ, ğ/ art damakta: Bu sesler ise bunların telaffuzu dil sırtının arka tarafıyla, art damak arasındaki bölgede oluşan ünsüzlerdir.⁽¹⁾

Art damakta telaffuz olunan sesler			
ses	Önses	İç ses	Son ses
ķ	kıķ	yakın	bayrak
ğ		boğaz	sağ
ğ	gaga	olgun	

Yukarıdaki tabloya göre Türkçede kelimeler ön sesinde/ğ/ sesi hiç bulunmaz, ancak iç ve son ses olarak bulunur. Türkçede pek çok kelimedede /ğ/nin sızıcılığının giderek eriyip /y ve /v/sesine dönüştü-ğü görülür.⁽²⁾

/g/sesine gelince Türkçe kelimelerin sonunda da hiç bulunmaz, bul- unsa da onlar Türkçeye girmiş pek çok yabancı kelimenin sonunda korunmaktadır.

Türkçede/y/sesinin telaffuzu ise daha gevşek bir sızmalı ünsüzüdür.⁽³⁾

(1) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.280.

(2) Banguoğlu, Tahsin. a. g. e. s.45.

(3) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.286.

Aşağıdaki tablu bunu gösterir

ses	Ön ses	İç ses	son ses
y	yarım	oyun	ay

İngilizcede damak ünsüzlerinin sayısı üç tanedir, onlar/k, g, ŋ/ sesleridir. Bu seslerin telaffuzu üçü de art damaktadır.⁽¹⁾

Aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ses	Ön ses	İç ses	Son ses
k	car	banks	ink
g	Game	dogs	fog
ŋ		songs	ring

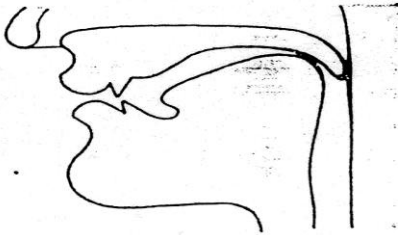

Fig. 18. k and g.

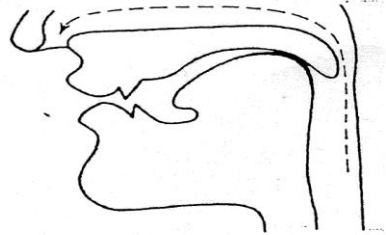

Fig. 22. ŋ.

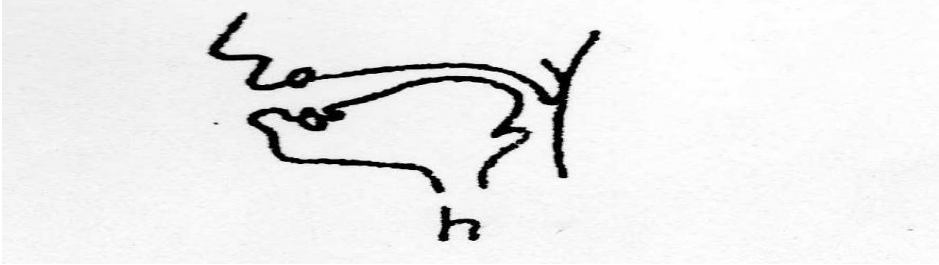
İngilizcede kelimelerin ön sesinde/ŋ/ sesi yoktur. Çünkü/ŋ/sesi /ng, nk /'ten oluşur. İngilizcede, kelimeler /nk, ng/ ile hiç başlamaz.

4/ Gırtlak ünsüzleri: Türkçede genellikle gırtlak ünsüzü /h/sesinde bulunur. Bu ses gırtlaktan önce hancerenin sonunda oluşur.⁽²⁾

(1) A course in English Phonetics by Petter Ladefoged 1933, s.23.

(2) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.45.

ses	Ön ses	İç ses	Son ses
h	haydi	daha	ah

Nitekim Türkçeye (Türkçe diline) girmiş bazı Arapça ve Farsca kelimeler de görülür. Örnek olarak (haber, hayır, huda) gibi ve /k/>/h/ değişmesi sonucunda ortaya çıkan (yoğ, toprağ, ahşam) kelimelerindeki gibi */h/ sesi de buralarda da bir gırtlak ünsüzü sayılır.⁽¹⁾ Yine İngilizcede /h/ sesi gırtlak ünsüzü sayılır. Ama İngilizcede bu ses kelimenin sonunda bulunmaz, bulunsa da, telaffuz edilmez.

ses	Ön ses	İç ses	Son ses
h	him	behind	

II. Boğumlanma Tarzlarına göre ünsüzler: Bunlar ikiye ayrılır:

1. Patlayıcı yada süreksiz ünsüzler: Bu ünsüzler ses yolunun bir noktada kapanması ve gırtlaktan gelen ünsüz soluk hamlesiyle açılması sonucu meydana gelen ünsüzlerdir.⁽²⁾ Ayrıca patlayıcı ünsüzler bir patlamayla oluştuğundan dolayı

* bu sesin İngilizcede karşılığı /kh/ sesindedir.

(1) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.281.

(2) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.41.

bir anda sönen bir ses verirler. Nitekim sürekli bir şekilde çıkarılmadığı için onlarda süreksiz ünsüzlerde denir.⁽¹⁾

Genel olarak Türkçede (10)tane patlayıcı ünsüz var onlar: /b, p, c, ç, d, t, g, k, m, n/.

Ama İngilizcede patlayıcılar ikiye ayrılır:

a. Asıl patlayıcılar: Bunların sayısı (6) bunlar/p, t, k, b, d, g/ seslerdir.

b. Patlayıcı sızıcı: Bunlarında sayısı (2)tanedir onlarda /tʃ, dʒ/.

2. Sızıcı yada Sürekli Ünsüzle: Ses yolunun daralması sonunda ciğerlerden gelen havanın bu dar yoldan geçerken sızarak ve hışırtı çıkararak oluşan ünsüzlerdir.⁽²⁾ onların sayısı (11) tanedir. /f, v, ğ, h, j, ş, l, r, s, z, y/. Ayrıca bu ünsüzler sürekli bir şekilde çıkarılı-Bilirler, bu sebeple bunlara da sürekli ünsüz denir.⁽³⁾

İngilizce ise sızıcı ünsüzlerin sayısı(9) tanedir bunlar; / f, v, θ, ð, s, z, ʃ, ʒ, h/ seslerdir.⁽⁴⁾

III. Ton alıp almamalarına göre ünsüzler: Bu da ikiye ayrılır: **a. Tonlu yada titreşimli ünsüzler.** Bunlar özet olarak ses tellerini titreşirip ton alarak boğumlanmasıyla oluşan ünsüzlerdir.⁽⁵⁾ Bu sessizler de yumuşaktır yani sessizler yumuşak bir biçimde çıkarılırlar. Bunların sayısı (13) tanedir/b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z/

(1) إبراهيم الداوقى، القواعد الأساسية للغة التركية، دراسة في تاريخ وتطور اللغة التركية، ص15

(2) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.282.

(3) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.41.

(4) A course in English Phonetics by Petter Ladefoged 1933, s.26.

(5) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.283.

b. Tonsuz yada titreşimsiz ünsüzler. Bunlarda da ses tellerini titreştirmeden ve ton almadan boğumlanmasıyla oluşan sessiz-lerdir⁽¹⁾. Tonsuz sessizlerinde sessizlerin boğumlanma noktaları zorlanır. Yani şiddetli bir biçimde oluşurlar, bunların sayısı(8)tane-dir /ç, f, h, k, s, ş, t/.

İngilizcede de ton alıp almamalarına göre ikiye ayrılır;

a. Tonlular;Bunların sayısı onbeş tane /b, d, g, v, ðl, r, z, ʒ, w, j, m, n, ŋ, dʒ/.

b. Tonsuzlar ise; Bunların sayısı ise dokuz tane /p, t, k, f, θ, s, ʃ, tʃ, h/⁽²⁾

4. Seslerin bolluğu ve azlığına göre ünsüzler: ünsüzler ses yolundaki bir darlama, veya kapanmayla çıktıklarından duyurlukları genellikle seslilerden daha azdır. Bununla birlikte bu yönden ünlüler arasında da önemli farklar vardır.⁽³⁾

a. Sesli ünsüzler: Sesli yahut bölünlü ünsüzler oldukça geniş bir aralıktan yada aynı zamanda geniz yolundan çıkan sesli ünsüz-lerdir.⁽⁴⁾

b. Sessiz ünsüzler: Bunlarınsa duyurlukları yüksektir, dar seslilere yaklaşan bir güçte iştilirler.

Genellikle Türkçede beş tane sesli ve sessiz ünsüz vardır onlar: /y, r, l, m, n/ dirler. Bunlar da özelliklerine göre üçe ayrılır:

(1) A. g. e. s.283.

(2) English Phonetics & Phonology, Peter Roach, 1988, p.30, 34, 108, s.15.

(3) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.47.

(4) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.284.

1. Akıcı yada yumşak ünsüzler: Yumuşak ünsüzlerin en bol seslileri/l ve r/ünsüzleridir.⁽¹⁾ Bunların da her birisinin bir özelliği

Var:

Türkçede /l/sesi bir avrut ünsüzdür(lateral): Bu sesin telaffuzu dil ucunun üst dişlere dokunması ve havanın gevşek kalan dil yan-larından avrutlara çarparak çıkmasıyla meydana gelir.⁽²⁾

Türkcede /l/ sesi ince ve kalın olmak üzere ikiye ayrılır:

a. /l/ ön avrut ünsüzü: Bu tür /l/nin telaffuzu, dilin önde çukur-laşmasıyla meydana gelir, fakat ince seslilerle hece yapar.⁽³⁾

b. /l/ard avrut ünsüzü;Burada /l/nin telaffuzu dilin geride çukur-laşmasıyla meydana gelir. Ama kalın seslilerle hece yapar.

/R/Titrek ses: Türkçede bu sesin telaffuzu dil ucunun üst dişlere yaklaşması ve geçen havayla titreşmesidir.⁽⁴⁾

(1) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.47.

(2) A. g. e. s.48.

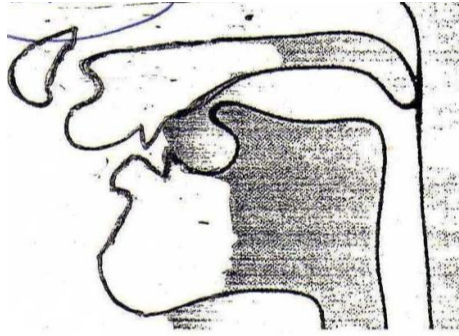
(3) A. g. e. s.48.

(4) A. g. e. s.48.

İngilizcede ise akıcı yada yumuşak ünsüz yinede /l/ sesinde bulunur. Aynı zamanda /l/ sesi ince ve kalın olmak üzere ikiye ayrılır:

- a. Eger /l/ sesin gerisindeki ses ünlüyse (vowel)sa /l /sesin telaffuzu ince olur.⁽¹⁾ örnek(lip)yazılır /lɪp/okunur v. b.
- b. Eger /l/sesin gerisindeki (arkasındaki)ses ünlü değilse yani ünsüzse, /l/ sesin telaffuzu kalın olur.⁽²⁾ örnek (feel) yazılır /fi:l/ okunur v. b.

İngilizcede/r/ sesi ise bu sesin telaffuzu dil ucunun arka damağa yaklaşarak ve dilin ucu geride çukurlaşmasıyla meydana gelir.⁽³⁾

R

2. Yarım sesli yada yarı vokal: Türkçede bu tür ses /y/ sesinde bulunur. Bu ses görevinde seslilere benzer yani çıkış sırasında hiç bir engele uğramadan söylenir. Bu seste dilin durumu /i/vokalının-kine yakındır, çünkü yolu açık tutan bir yaklaşma olur. Bu sebeple vokala en yakın konsonant o dur ve kendisine yarı vokal da denir.⁽⁴⁾

(1) Better English pronunciation by J. D. O'Connor, 1988. s.77.

(2) A. g. e. s.54.

(3) A. g. e. s.79.

(4) Ergin, Muharrem, a. g. e. s.40.

İngilizcede bu tür sesliler üç seste bulunur onlar: /r, w, j/dirler.⁽¹⁾

3. Genizsi ünsüzler yada nasal: Bunlar burun yoluyla çıkan seslerdir. Yani küçük dilin geniz yolunu açması ve sesin aynı zamanda burundan yayılmasıyla meydana gelen seslerdir.⁽²⁾

Türkçede genizsi ünsüzler iki seste bulunur. Onlar/m/ ve/ n/sesleri-dir.⁽³⁾ Ama İngilizcede bu tür üç seste bulunur/m/, /n/ ve/ ŋ /dir.⁽⁴⁾

Sonuçlar:

Türkçe ve İngilizcede konsonantları ele aldıktan sonra aralarındaki vardığım değişiklikler şunlardır:

1. Türkçede 21 konsonant var, ama İngilizcede 24 konsonant vardır.
2. Türkçede dudak ünsüzlerin sayısı (3) tanedir /p, b, m/ama İngilizce- de bunların sayısı (4) tanedir/p, b, m, w/.
3. Türkçede diş ünsüzlerin sayısı (11) tanedir /d, s, r, n, t, z, l, c, j, ç, ş/, ama İngilizcede bunların sayısı (7) tanedir /θ, ð, ʃ, ʒ, tʃ, dʒ, r/. Ayrıca Türkçede asıl diş ünsüzlerin sayısı (7) tanedir /d, r, s, n, l, z, t/ ve diş eti ünsüzlerin sayısı (4) tanedir /c, c, s, j/. İngilizcede ise asıl diş ünsüzlerin sayısı (2) tanedir bunlar /θ/ ve /ð/ sesleridir, ama diş eti ünsüzlerin sayısı beş tanedir /dʒ, tʃ, ʃ, ʒ, r/.

(1) Better English pronunciation, a. g. e. s.79.

(2) Banguoğlu, Tahsin, a. g. e. s.48-49.

(3) Özkan, Mustafa, a. g. e. s.284.

(4) Better English pronunciation, a. g. e, s.63.

4. Türkçede damak ünsüzlerin sayısı (4) tanedir /k, g, ğ, y/ bunların üçü /k, g, ğ/ ön ve art damakta telaffuz olunur, ama İngilizcede damak ünsüzlerin sayısı (3) tanedir /k, g, ŋ/ bunların üçü de sadece art damakta telaffuz olunur.
5. Türkçede patlayıcıların sayısı (10) tanedir/p, b, c, ç, d, t, g, k, m, n/. Ama İngilizcede patlayıcılar ikiye ayrılır.
  - a. **Asıl patlayıcılar:** Bunlar da (6) tanedir. /p, t, k, b, d, g/.
  - b. **Patlayıcı sızıcı:** Bunların da sayısı (2) tanedir /tʃ, dʒ/.
6. Türkçede sızıcıların sayısı (11) tanedir /f, v, g, h, j, s, l, r, s, z, y/, ama İngilizcede bunların sayısı (9) tane /f, v, θ, ð, s, z, ʃ, ʒ, h/.
7. Türkçede tonluların sayısı (13) tanedir /b, c, d, g, g, j, l, m, n, v, y, z/. Tonsuzları ise (8) tanedir /c, f, h, k, p, s, s, t/. İngilizcede ise tonlular (15) tanedir /b, d, g, v, ð, z, ʒ, l, r, w, j, m, n, ŋ, dʒ/, tonsuzları ise (9) tane onlar da /p, t, k, f, θ, s, h, ʃ, tʃ/.
8. Türkçede yarı vokal /y/ sesinde bulunur, ama İngilizcede üç seste bulunur /r, w, j/.
9. Türkçede nasal ünsüzler iki seste bulunur/m /ve/ n/, ama İngilizcede üç seste bulunur /m, n, ŋ /.
10. Türkçede ünsüzler sert ve yumuşak ünsüzlere ayrılır. Ama İngilizcede böyle bir tasnif yoktur.
11. Türkçede /l/ sesi akıcı ve (art ve ön) avrut ünsüzüdür. Bu sesin telaffuzu dilin durumuna bağlıdır, ama İngilizcede /l/ sadece akıcı bir sestir ve sesin ince ve kalın telaffuzu, /l/ sesin gerisindeki sese bağlıdır, eğer ünlüyse ince okunur, eğer ünsüzse kalın okunur.

12. Türkçedeki bütün sesler okunup yazılır. Ama İngilizce böyle bir sisteme sahip değil.
13. İngilizcede kelimelerin sonunda /h/ ve /r/sesi bulunmaz, bulunsa da telaffuz edilmez. Türkçede ise bu iki ses yazılır ve okunur.
14. Türkçede/y/ sesi daha gevşek bir sızmalı ünsüzdür. Ama İngilizcede kelimelerin sonunda /j/ sesi bulunmaz.
15. Türkçede kelimelerin sonunda /g/ sesi bulunmaz, /ğ/ sesi ise ön seste olarak hiç bulunmaz, İngilizce ise /g/ sesi yazılıp okunur ve /ğ/ sesi yoktur.
16. Türkçede kelimelerin sonunda yumuşak /b/ ünsüzü bulunmaz yerine /p/ sert ünsüz alır. İngilizcede ise /b/ sesi yazılıp okunur.
17. Türkçede /w/ sesi yoktur. İngilizce ise /w/ sesi çift dudak ünsüzüdür, ama kelimelerin sonunda bulunmaz.
18. Türkçede /ŋ/ sesi yoktur, ama İngilizcede bu ses sadece ön ses olarak hiç bulunmaz.
19. Türkçede sesler tekerlik bir niteliğe sahiptir, demek ki her ses kendi haline ses yapar. Ama İngilizcede bazı birleşik seslerin yan yana görevini yapmak amacıyla gördüğünü bu durumun bize tam tersini anlatıyor.

Aşağıdaki Türkçe ve İngilizce tabloları da bunu açıkca belirtmiş:

Çıkış yerleri

	Dudak		Diş		Damak		Gırtlak
	Çift dudak	Diş dudak	Asıl diş	Diş eti	Ön damak	Art damak	
patlayıcı	p b m		t d n	ç c	k g		
Sızıcı		f v	s r z	ş l j	ğ y		h

Tonsuz -----Tonlu

İngilizce tablosu ise:

Place of Articulation

	bilabial	Labio-dental	dental	alveolar	Palato-alveolar	palatal	velar	glottal
plosive	p b			t d			k g	
fricative		f v	θ ð	s z	ʃ ʒ			h
affricate					tʃ dʒ			
nasal	m			n			ŋ	
lateral				l				
Approximant	w				r	j		

voiceless-----voiced

Kaynaklar

المصادر العربية:

1. إبراهيم الداقوي، القواعد الأساسية للغة التركية، دراسة في تاريخ وتطور اللغة التركية، الجامعة المستنصرية 1984.
2. جوبان خضر حيدر، هدايت كمال، مبادئ اللغة التركية، مطبعة جامعة بغداد 1986.

المصادر الانكليزية:

1. Gimson, A. C. (1076) An Introduction to English Pronunciation. London: Edward Arnold.
2. Ladefoged, P. (1993) A Course in English Phonetics. Harcourt Brace and Company.
3. O'Connor, J. D. (1988) Better English Pronunciation. Cambridge: Cambridge University Press.
4. Roach, P. (1988) English Phonetics & Phonology. Cambridge: Cambridge University Press.

المصادر التركية:

1. Banguoğlu, Tahsin, Türkçenin grameri, Ankara 1990.
2. Ergin, Muharrem, Türkdilbilgisi, Istanbul, 1958.
3. Gabain, A. Von, Eski Türkçenin grameri, Ankara 1988.
4. Imla kılavuzu, Dil ve Tarih Yüksek kurumu, Ankara 1988.
5. Özkan, Mustafa, Esin, Osman, Tören, Hatice, Yüksek öğretimde Türk dili, Istanbul 2001.
6. Zülfikar, Hamze, Yabancılar için Türkçe dersleri, Ankara 1968.

الصوامت التركية – الإنكليزية: (دراسة مقارنة)

م. م. نهاد محمد عاشور*

المستخلص

لعلم أصوات اللغة تقسيمات وتفريعات عديدة بحسب خروج الأصوات ومراحل أدائها، وبحسب طبيعتها من الناحيتين المادية والوظيفية. إن دراسة الأصوات المنطوقة تتم من خلال النظر في حركات أعضاء النطق وأوضاعها بالإضافة إلى الذبذبات الهوائية الناتجة مباشرة عن هذه الحركات والأوضاع. ولقد هدفتنا في بحثنا هذا إلى الكشف عن أصوات اللغة الصوامت، منها في اللغتين التركية والإنكليزية وبيان الاختلاف بينهما عن طريق الكشف عن طبيعة كل صوت وبيان خواصه آخذين في الحسبان الجانب الفوناتيكي وموقع كل منهما في بنية كل لغة.

---

* قسم اللغة التركية/ كلية الآداب/ جامعة الموصل.

